

Asia: VN/21121/2024

Kysely EU:n verkkolähetydirektiivin (2019/789) kansallisen täytäntöönpanon vaikutuksista eri toimijoiden näkökulmasta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista ja onko lainmuutoksilla (25 h § ja 25 m §) ollut vaikutusta omaan toimintaan tai edustamienne tahojen toimintaan?

Ei ole ollut vaikutusta, perustele.

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Televisiojakeluun liittyvä epävarmuus ja uhka jatkuvat edelleen. Tekijänoikeuslaissa ei edelleenkään määritellä tarkasti sitä, mitä alkuperäisellä lähettämällä ja edelleen lähettämällä tarkoitetaan suomalaisessa kontekstissa. Verkkolähetydirektiivin johdantolauseessa 20 ilmaista periaatetta siitä, että ”jos signaalien jakelijat ainoastaan tarjoavat lähetystoimintaa harjoittaville organisaatioille Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetun ”teknisen tavan” kyseisen lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi, signaalien jakelijoiden ei pitäisi katsoa osallistuvan yleisölle välittämiseen”, ei ole selkeästi saatettu voimaan. Epävarmuus tältä osin jatkuu sekä edelleen lähettämisen että suoran siirron menetelmän suhteen.

Myös EU tuomioistuin on katsonut (C-138/16 – AKM), että jäsenvaltion alueelle tarkoitettujen tv-lähetysten lähettäminen kaapeliverkossa ja yhteisantennijärjestelmässä ko. jäsenvaltion alueella ei ole EU direktiivien eikä Bernin yleissopimuksen tarkoittamaa yleisön saataville saattamista silloin, kun kaapeliverkko ja yhteisantennijärjestelmä ovat vain teknisiä viestintävälineitä ja oikeudenhaltijat ovat oikeuksia alkuperäiseen lähettämiseen myöntäessään olleet tietoisia siitä, että tv-yhtiö tarjoaa lähetyksensä jäsenvaltion alueella kaikille. EU tuomioistuimen mukaan silloin kaapeliverkossa ja yhteisantenniverkossa ei synny mitään uutta yleisöä, josta pitäisi oikeudenhaltijoille erikseen maksaa korvausta.

2. Palveleeko nykyinen sääntely ohjelmien tuotantojen ja lähettämisen kokonaisuutta eri osapuolet huomioon ottaen?

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Eivät ainoastaan tuottajat, tv-yhtiöt ja jakelijat, vaan myös oikeudenhaltijat, kiinteistöjen omistajat ja kuluttajat joutuvat elämään epävarmuudessa sen suhteen, onko suomalaisten ilmaisjakelussa olevien tv-kanavien nykyisenkaltainen jakelu kestäväällä pohjalla ja voiko se jatkua myös tulevaisuudessa. Sen lisäksi tv-yhtiöillä, jakeliijoilla ja kiinteistöjen omistajilla on riski isoista oikeudenkäyntikuluista ja korvauksista, joille ei pitäisi olla perusteita ilmaiskanavien jakeluun perustuvassa tv-markkinassa. Ylellä on Yle-lain 7 §:n mukainen velvollisuus tarjota julkisen palvelun tv- ja radiolähetysensä ilmaiseksi kaikille Suomen rajojen sisällä. Vastaavasti kaupallisten mainosrahoitteisten tv-kanavien liiketoiminta perustuu siihen, että ko. kanavat jaetaan kaikille Suomen rajojen sisällä. Suurin osa Suomen kotitalouksista vastaanottaa ilmaisjakelussa olevat tv-kanavat kaapeliverkon tai yhteisantennijärjestelmän välityksellä.

a) Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista kaapeliyritysten ja taloyhtiöiden toiminnassa?

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Kuten edellä on kerrottu, tekijänoikeuslakiin ei ole riittävän selvästi kirjattu verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20 ilmaistua periaatetta eikä edellä kohdassa 1 kerrottua EU tuomioistuimen linjausta.

b) Onko kaapeliyritysten ja taloyhtiöiden toimesta tapahtuva televisiosisällön jakelu kansalaisille vähentynyt, kasvanut tai muutoin muuttunut uuden sääntelyn (25 h §) seurauksena? Liittäkää vastaukseen mahdollinen tilastotieto.

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Asia on edelleen auki, koska lainsäädännöstä vallitsee vastakkaisia näkemyksiä ja Korkeimmassa oikeudessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa on kyse televisiolähetysten edelleen lähettämisestä.

c) Ovatko verkkoyritykset ja taloyhtiöt joutuneet maksamaan uuden sääntelyn (25 h §) seurauksena uudelleen tekijöille televisiosisällön edelleen lähettämisestä korvauksia tilanteessa, jossa alkuperäinen lähettäjä on jo maksanut tekijöille koko Suomen osalta televisiosisältöä koskevista oikeuksista? Liittäkää vastaukseen mahdollinen tilastotieto.

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Asia on edelleen auki, koska lainsäädännöstä vallitsee vastakkaisia näkemyksiä ja Korkeimmassa oikeudessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa on kyse televisiolähetysten edelleen lähettämisestä.

4. Eduskunnan lausuman (EV 312/2022 vp) mukaisesti arvioinnissa tulee huomioida myös perusoikeusvaikutusten punninta suhteessa sääntelyn tulkinta- ja soveltamiskäytäntöihin ja määrittelytarpeet erityisesti alkuperäisen ja edelleen lähettämisen suhteen. Korkeimmassa oikeudessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa on kyse televisiolähetysten edelleen lähettämisestä. (Markkinaoikeus on antanut asiassa ratkaisun MAO:285/19, joka ei ole lainvoimainen <https://markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/mao28519.html>.)

Miten näkemyksenne mukaan tuleva korkeimman oikeuden ratkaisu tulisi ottaa huomioon eduskunnan lausumassa tarkoitetussa arvioinnissa? Perustele lyhyesti alla olevaan tekstikenttään.

Lainsäätäjän tulee arvioida huolellisesti perusoikeusvaikutukset riippumatta siitä, kuinka huolellisesti niitä on korkeimman oikeuden ratkaisussa arvioitu. Lainsäätäjän tulee erityisesti ottaa huomioon myös muu lainsäädäntö, joka vaikuttaa siihen, miten perusoikeudet toteutuvat. Tässä tapauksessa erityisessä tarkastelussa tulee olla siirtovelvoitesäännös (227 § laissa sähköisen viestinnän palveluista) ja asunto-osakeyhtiölaki, joilla on keskeinen vaikutus suomalaiseen tv-markkinaan. Myös Eduskunta on edellyttänyt sääntelyn kokonaisarvion tekemistä.

Taloyhtiöiden toimivaltaan ei kuulu tv-palveluiden hankkiminen asukkaille eikä niistä voida asunto-osakeyhtiölain mukaan päättää enemmistöpäätöksellä siten, että maksuja kerättäisiin yhtiövastikkeessa kaikilta osakkailta. Sen sijaan taloyhtiö voi enemmistöpäätöksellä päättää tv-vastaanottoa koskevan infrastruktuurin (esim. yhteisantenni ja kaapelitelevisioliittymä) hankinnasta ja ylläpidosta, mistä syntyvät kustannukset voidaan periä kaikilta yhtiövastikkeessa. Tekijänoikeusmaksut ovat tv-palveluihin liittyviä maksuja, eivät tv-vastaanottoon kuuluvaan infrastruktuurin liittyviä maksuja.

Vastaavasti siirtovelvoitesäännöksessä teleyrityksen sallitaan periä käyttäjältä kohtuullinen korvaus verkon ylläpidosta, mutta siirtovelvoitesäännöksessä teleyritykset velvoitetaan siirtämään vapaasti vastaanotettavat julkisen palvelun televisio-ohjelmat verkossa ilman korvausta. Kaapelitelevisioliittymästä perityt korvaukset ovat näin ollen infrastruktuuriin liittyviä maksuja, eivät tv-palveluihin liittyviä maksuja. Toisin kuin muissa maissa, Suomessa kansalliset tv-palvelut tarjotaan käyttäjille maksutta ja tv-palveluihin liittyvien oikeuksien hankinta on ollut ja tulee jatkossakin olla tv-yhtiöiden vastuulla, jos toimitaan nykyisenkaltaisella mallilla.

Koska taloyhtiöllä ja teleyrityksillä ei ole edellä kerrotun lainsäädännön takia oikeutta periä tv-palveluihin liittyviä maksuja käyttäjiltä, mahdollisuus maksujen vaatimiseen taloyhtiöiltä ja teleyrityksiltä sen perusteella, että ilmaisten tv-kanavien jakelu voitaisiin katsoa tekijänoikeuslain mukaiseksi edelleen lähettämiseksi, loukkaisi taloyhtiöiden ja teleyritysten perusoikeuksia.

Ojala Jyrki
DNA Oyj